Poštnina plačana v gotovini.

DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJUBLJANI
Došlo 11. IX. 1932
prilog

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRTNI VESTNIK“ izhaja tedensko in sicer vsak petek ter stane:
celoletno . . . . . Din 40·—
polletno . . . . . Din 20·—
posamezna številka . . Din 1·—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRTNIH ZDRUŽB IN OBRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.
Štev. pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik. V LJUBLJANI, dne 10. septembra 1932. Štev. 37.

Mogočna manifestacija slovenskega obrtništva za stvarno delo v skupnih zbornicah

Pol tisoča udeležencev. Med temi je bilo zastopanih 137 zadrug po svojih načelnikih in podnačelnikih. Lep dokaz stanovske zavednosti

V dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani se je vršilo v nedeljo dopoldne mogočno zborovanje slovenskega obrtništva, ki daje z ozirom na številen poset jasen dokaz, da se slovenski obrtnik svojih stanovskih dolžnosti v polni meri zaveda, da postavlja stvarno delo v občno korist nad osebnosti in da sta mu pri srcu le skupnost in sloga kot jamstvo za zboljšanje položaja in povzdigo stanu. Kljub kratkim predpripravam enega tedna se je veliki naš zbor razvil v mogočno manifestacijo, pri kateri je bilo zastopanih pol tisoča udeležencev, med temi 137 zadrug po svojih načelnikih in podnačelnikih.

Veliko zborovanje je otvoril predsednik Zveze obrtniških zadrug gosp. **Josip Rebek** ter pozdravil številne zborovalce, imenoma pa predsednika Zbornice za TOI g. **Ivana Jelačina**, zastopnika banske uprave dvornega svetnika g. dr. **Marna** in zastopnika ljubljanskega župana obč. svetnika g. **Lombarja;** prav tako je pozdravil zastopnike našega časopisja, ki našo prireditev s toplimi simpatijami podpirajo. Ker so bili zadržani pri drugih prireditvah, so se oprostili: trgovinski minister g. Ivan Mohorič, minister dr. Kramer in ljubljanski župan dr. Puc. Za predsednika zborovanja je bil nato izvoljen g. Josip Rebek, nakar je pozdravil zbor v imenu banske uprave dr. Marn, nato pa v temperamentnem govoru predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin. Govoril je o potrebi solidarnosti vseh gospodarskih stanov, ker le v vzajemnem in složnem delu vseh gospodarskih krogov je mogoč napredek gospodarstva. Zlasti pa mora podpirati prizadevanja obrtništva industrija, ki se je razvila in izšla iz obrtništva.

*

Nato so sledili referati, ki jih posamič priobčujemo in jih bomo še nadaljevali v prihodnji številki.

Pomoč podeželskemu obrtniku

(Poročilo g. Josipa Lenarčiča, krojaškega mojstra in načelnika zadruge oblačilnih strok v Velikih Laščah na obrtniškem zboru dne 7. septembra 1932 v Ljubljani).

V naši državi, ki jo označujemo kot poljedelsko, igra obrtnik izredno važno vlogo. To velja osobito za našo dravsko banovino. Priznati moramo sicer, da je naša pokrajina dežela poljedelskega ljudstva, **na drugi strani je pa tudi gotovo, da bi naše ljudstvo ne moglo živeti samo od kmetijstva.** Malo imamo takih kmetij, ki bi mogle preživljati lastnike. Velika večina je takih, da se mora lastnik posestva baviti postransko še s kakim drugim poslom, da more preživeti sebe in družino. Družina mora oditi, ko odraste, s trebuhom za kruhom proč z domače grude. Kam se zateka danes naš kmet, ki ne more živeti samo od zemlje, kam se zatekajo sinovi in hčere kmetskega stanu, ki morajo od hiše, ker jim domača gruda ne nudi eksistence? Svoječasno smo videli, da so se naši ljudje izseljevali v Ameriko, da so se zatekali za zaslužkom v Nemčijo, na Vestfalsko, v Rumunijo, v Francijo in druge dežele. Danes jim je pot za zaslužkom v inozemstvo zaprta. Kje torej najde ogromni del našega kmetskega ljudstva in kmetskega naraščaja svoj kruh v svoji domovini? Odgovor na to je prav lahek, ako pregledamo, odkod izvira naše obrtništvo, kam gredo otroci našega kmeta. **Mi vidimo, da je ogromna večina pripadnikov obrtniškega stanu osobito po deželi kmečkega rodu, mi vidimo, da se ogromna večina kmečkega naraščaja, kmečkih sinov in kmečkih hčera, ki morajo od hiše, zatekajo ravno v obrt. Obrtni stan je oni, ki daje še edino možnost, da prehrani ogromni del naroda, ki mu eksistence ne more nuditi zemlja.**

Kakor vidimo na eni strani, da velika večina obrtništva poleg svoje obrti mora služiti svoj vsakdanji kruh še z obdelovanjem zemlje, tako na drugi strani vidimo, da velika večina poljedelcev išče svoj zaslužek poleg svojega kmetijskega dela postransko tudi v obrtovanju. **Pri nas obrtnik kmetuje in kmet obrtuje.**

Če torej pravimo, da je kmet glavni steber našega naroda in države, potem moramo tudi reči, **da je obrt,** brez katere ogromni del našega kmetijstva ne bi mogel eksistirati, **drugi glavni steber naše države in našega gospodarstva.** To velja za obrt sploh, **osobito pa velja to za naše podeželske obrtništvo, ki tvori ogromno večino obrtniškega stanu.**

V tem tiči glavni pomen in važnost našega podeželskega obrtnika, s tem bi morali računati ne samo krogi, ki vodijo našo gospodarsko politiko, ne samo krogi, ki vodijo našo agrarno politiko, s tem bi morali računati tudi krmilarji naše države.

Resnica je, da se je na merodajnih mestih v prošlosti vse premalo posvečala pažnja povzdigi in napredku našega gospodarstva v obče in da se je zanemarjal tudi naš obrtniški stan bolj, kakor bi se bilo smelo. Šele nekaj desetletij sem opažamo, da se je začela posvečati s strani krmilarjev raznih držav, osobito pa države, v kateri smo preje živeli, nekoliko večja skrb za srednji gospodarski stan, in da se je začelo posvečati pažnjo tudi razvoju in napredku obrtnega stanu. Vendar pa moramo žal ugotoviti, da se je **vse premalo posvečala skrb malemu podeželskemu obrtniku.** Današnji zbor naj bi bil zato važen mejnik v naši obrtni politiki in danes naj na tem zboru dvignemo glas ne samo za dobrobit obrtništva sploh, temveč je treba, da še posebej načnemo važno poglavje, to je pomoč našemu podeželskemu obrtništvu, ki je tolike važnosti ne samo za obrtni stan in za gospodarstvo, temveč še posebno za državo, ki je pretežno poljedelska.

Kakšen je položaj podeželskega obrtnika danes?

Če pogledamo upravo in gospodarstvo naših občin in javnih zastopov tja do parlamenta, moramo z žalostjo ugotoviti, **da naš obrtniški stan v teh zastopih nima zadostnega vpoštevanja in predstavništva.** Zato opažamo, da je pri obremenitvah, ki jih nalagajo ekonomne edinice osobito občine, naš obrtni stan vse preveč prizadet. **Glavni dohodki se iščejo na račun obrtnika.** Nasprotno pa vidimo, da **za povzdig obrtnega stanu, za izobrazbo obrtnega naraščaja te korporacije nimajo pravega razumevanja.** V njihovih upravah pač ni zadostnega števila zastopnikov obrtništva, ali pa obrtnik najčešče v njih sploh nima zastopstva. V tem vidimo in najdemo tudi glavni izvirni greh rakrani obrtniškega stanu, šušmarstvu. Ne samo, da se obrtnika **pri avtonomnih obremenitvah prvega pozove in obteži,** mi vidimo žal, da se takrat, ko bi se imel obrtnik ščititi, **le prepogosto zagovarja in ščiti šušmarstvo, ki temu obrtniku izpodjeda korenine in eksistenco.** Z obžalovanjem in **z ogorčenjem moramo zato zavračati in obsojati zagovornike šušmarstva,** osobito pa one, ki pravijo, da je nelegalno obrtovanje v korist kmečkega stanu. **Kdor ubija zdravo obrt, ta ubija tudi kmetijstvo,** ta ubija s tem gospodarstvo in napredek in prospeh našega kmečkega naroda. Taki ljudje so slabi agrarni politiki, taki ljudje tudi kmeta ne bodo rešili.

Davki ubijajo našega podeželskega obrtnika prav tako, kakor mestnega. Podeželsko obrtništvo pa mora poleg tega čutiti še posebno neenakost napram svojemu sodržavljanu kmetu. Poudarili smo, da naš kmet obrtuje, naš obrtnik pa poleg obrta tudi kmetuje. Kako pride tak obrtnik, ki obdeluje tudi zemljo in ki ima svoj dom, kakor njegov sosed kmet, do tega, da mora plačevati od svojega doma, ki je prav takšen, kakor kmetov, občuten davek, ki ga njegov sosed kmet ne plačuje. **Zgradarina na obrtniške domove je nekaj, kar smatramo za neupravičeno,** kar dela obrtniku, ki tudi kmetuje, občutek, da se njemu meri z drugačno mero.

Po vsem svetu tožijo nad hudo gospodarsko krizo, osobito pa nad krizo kmetijstva. Tudi pri nas se ravno na krizo v kmetijstvu kaže kot vzrok krize v ostalih gospodarskih panogah. Resničen je pregovor: **»če gre kmetu slabo, gre slabo tudi drugim stanovom«.** To občutimo osobito mi podeželski obrtniki. Propadanje kmetijstva, osobito ogromni padec cen kmetijskim pridelkom, je povzročil popolno obubožanje kmetskega stanu. **Naš kmet danes nima denarja, nima sposobnosti, da bi plačal tudi najpotrebnejše stvari.** Zato naš podeželski obrtnik, katerega glavni kupec in odjemalec je kmet, nima dela, nima naročil in nima skoro nobenega zaslužka. Vrhu tega, da ni novega dela, manjka tudi popravil. Novih naročil ni, stari dolgovi se ne plačujejo. **Podeželski obrtnik je zato v obupnem položaju.** Tu niso zadete samo nekatere stroke, tu so udarjene skoro vse stroke brez razlike: krojači, čevljarji, nimajo skoro nobenega novega dela, kar je tem hujše, ker jim dela glede onega, kar še ostane, najhujšo konkurenco konfekcija. Enako se godi kovaču, sedlarju in kolarju, ker je vozil vedno manj, ker se vedno manj podkuje in je napredek tehnike pri vozilih z uvedbo motornih vozil izpodrinil povsem ona vozila, pri katerih je bil zaposlen podeželski rokodelec. S temi strokami vred trpe tudi gradbene stroke, zidarski in tesarski mojstri, kleparji, slikarji itd. Tako bi lahko naštel še celo vrsto drugih strok, pri katerih se usodno izražajo posledice kmečke krize, ki ženejo v obup ne samo kmeta, temveč tudi podeželskega obrtnika. Težka bo naloga onih, ki rešujejo danes kmečko krizo in ki delajo na razdolžitvi kmeta. **Rešitev vprašanja kmetove razdolžitve je usodna tudi za podeželskega obrtnika.** Napačna rešitev tega vprašanja bi pomenila popolno pogubo našega podeželskega obrtnega stanu. Merodajni činitelji naj kmetu pomagajo, ker smo tudi obrtniki, osobito podeželski še posebno interesirani na tem, da si naš kmet opomore. **Našega kmeta pa se ne bo rešilo s tem, če se ga oprosti od obveznosti, da plača redno svoje dolgove, ki jih ima iz nabave vsakdanjih kmetskih potrebščin in pripomočkov, katere mu je izdelal in dobavil obrtnik.** Že danes kmet izredno trpi, ker nima zadostnega zaupanja glede plačila obveznosti. Često si niti ne more nabaviti najpotrebnejših stvari za gospodarstvo. Ako se ga oprosti od plačila dolgov za obrtniške izdelke, ki so mu neobhodno potrebni za gospodarstvo in obdelovanje zemlje, potem obrtnik kmetu ne bo mogel niti toliko kreditirati, kakor mu je doslej. **Taka razdolžitev bi bila ne samo v pogubo obrtnemu stanu, temveč tudi kmetu, ker bi mu vzela kreditno sposobnost in zaupanje in bi si ne mogel nabaviti, kar potrebuje za kmetovanje. Naša zahteva je: »kmetu naj se pomaga, toda ne s tem, da se ga osvobodi plačila obveznosti, ki jih ima napram podeželskemu obrtniku za dobave in popravila, ki so v interesu in neobhodno potrebna za obdelovanje zemlje in redno gospodarstvo.«**

Razvoj prometa je povzročil, **da danes razdalje od proizvajalca do kupca ne igrajo skoraj nobene vloge več.** Mi vidimo, da dobavitelji iz najoddaljenejših krajev prihajajo s svojimi izdelki do zadnje gorske vasi. Prešli so časi, ko je bilo podeželskemu obrtniku kolikortoliko zagotovljeno delo bližnjega njegovega okoliša. Danes mu konkurirajo izdelki ne samo iz daljnjih krajev tuzemstva, temveč tudi iz inozemstva. Kdor danes govori, da se da temu odpomoči s protestom, ali s tem, da se taka konkurenca onemogoči, ta ali ne pozna razmer, ali pa uganja nedopustno demagogijo. On hoče s tem doseči kaj drugega, ne pa odpomoč obrtniku. S tako konkurenco moramo računati, ker je tako povsod na svetu, in tudi pri nas ne bo izjeme. Pač pa je edino pametno in koristno, ako se ozremo za primernimi sredstvi, ki morejo nuditi odpomoč. Predvsem nam je treba misliti na vprašanje, kako omogočiti podeželskemu obrtniku, ki mu konkurenca jemlje delo in zaslužek v domači okolici, da bo mogel delati in dobiti, če tudi skromen, a siguren

zaslužek z delom in dobavo v oddaljenejše kraje izven njegovega okoliša. Zakaj bi n. pr. mizarski mojster v Beli krajini, ki ne more dobiti zadostnega dela v domačem okolišu, ne mogel dobavljati za Čakovec, ali druga bližnja mesta na Hrvatskem. Žirovski čevljarji so nam lep vzgled, kako je treba delati v tem pogledu. Jasno je, da bi niti ena desetina ne mogla živeti od domačega dela. Pomagati pa so si znali tako, da so organizirali svojo proizvodnjo in prodajajo na ta način, da so šli njihovi čevlji v oddaljene kraje naše države. Zato je treba, da resno vzamemo v pretres **organizacijo obrtniškega dela na deželi in prodajo obrtniških izdelkov v oddaljena tržišča.** Tu je važno poglavje za pomoč podeželskemu obrtniku.

Veliko važnost igra pri tem vprašanje kredita, brez katerega tako delo ni mogoče. Seveda pa kredit ne sme imeti take cene in ne smejo se zahtevati tako visoke obresti, kakor jih zahtevajo denarni zavodi, med temi tudi Zanatska banka.

Drugo važno poglavje pri tem vprašanju je poleg kredita: **vprašanje tehnične izpopolnitve podeželskega obrtnika.** Podeželski obrtnik in njegov naraščaj nima one prilike, da bi svoj obrat tehnično izpopolnil tako, kakor je to po mestih in industrijskih centrih. Hvalevredno je zato delo banovinskega zavoda za pospeševanje obrti, ter delo Zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki s svojimi strokovnimi tečaji, katere prirejata po deželi, dvigata strokovno usposobljenost podeželskega obrtnika. Želimo le, da bi se delo teh dveh zavodov še bolj okrepilo in razvilo. Čuli smo na nekih zborovanjih, da so gotovi ljudje, ki se izdajajo za vodilne delavce v borbi za dobrobit obrtnika, omalovaževali strokovno izobrazbo obrtnega naraščaja. Padle so celo besede, da raznih strokovnih tečajev ni treba in da tudi ne bi bilo treba obrtnih nadaljevalnih šol. Kdor tako govori, ta ni prijatelj obrtništva, ta dela naravnost proti interesom obrtništva in podira eksistenco ravno podeželskemu obrtniku.

Govoril sem že o šušmarstvu. Dodajam le še to: **Nikjer se šušmarstvo tako hudo ne občuti, nikjer obrtništvo tako zelo ne trpi vsled te nadloge, kakor ravno na deželi.** Podeželski obrtnik je itak pretežno reven in se bavi povečini z drobnimi deli in popravili. Od teh komaj živi in vegetira. Ravno tu pa so še najbolj navalili šušmarji. Oni odvzamejo ravno mala dela in popravila in šušmarstvo se je razpaslo ravno med gospodarsko najšibkejšimi strokami na deželi. Vemo, da imamo ostre zakone, ki kaznujejo tatvino, uboje, umore in druge delikte z ostrimi kaznimi in celo s smrtjo, pa hudodelstev vendar ne bo nikdar konec. Jasno je, da tudi šušmarstva ne bo konec, ker se ne kaznuje s smrtjo ali dolgoletno ječo, temveč le z nizkimi denarnimi globami. Toda prepričani smo, da bi se šušmarstvo dalo v veliki meri omejiti, ako bi se postopalo ostreje. Obrtniku bo mnogo pomagano že s tem, če se šušmarstvo omeji.

Izpregovoril sem samo nekaj glavnih misli o položaju podeželskega obrtnika, o njegovih težavah in bridkostih ter se dotaknil nekaterih glavnih akcij in ukrepov, ki bi jih bilo storiti, da se podeželskemu obrtništvu pomaga. Ne zahtevamo, da se v tem pogledu nemudoma vse izvede. Zadovoljni bomo in mnogo bo pomagano podeželskemu obrtništvu že s tem, če se bo **podeželskemu obrtniku posvečala večja pažnja, kakor doslej in če se prične vprašanje podeželskega obrtništva enkrat resneje razpravljati in obravnavati.** Zato smo storili velik korak in hvaležno delo za našega podeželskega obrtnika že s tem, da smo na današnjem zboru prvič energično dvignili glas in s tem prebili led. Sedaj je treba iti v tej smeri dalje. Zato Vam kličem: »dvignimo svoj glas tudi za našega podeželskega tovariša sotrpina! Pomoč našemu podeželskemu obrtniku!«

Važna vprašanja obrtne politike

(Poročilo ključavničarskega mojstra in člana Zbornice za TOI g. Josipa Rebeka.)

Tovariši!

V celi vrsti krasnih izčrpnih poročil naših tovarišev poročevalcev smo dobili sliko obrtniškega položaja današnjih težkih časov. Pokazale so se nam težke rane na telesu obrtnega stanu. Obenem smo iskali smernice in pota, po katerih nam je iti v bližnji bodočnosti, da vsaj v nekaterih najvažnejših vprašanjih pridemo do take rešitve, ki bi pomagala našim obrtnikom na bolje. Malo je zborov, na katerih bi se bila toliko in tako važnih vprašanj razpravljalo, kako ste jih na današnjem zboru. Način razprave, stvarnost in temeljitost pa nam je jamstvo, da bode naš zbor uspešen in bodemo vsaj deloma dosegli to, kar smo si zastavili na tem zboru kot naloge našega delovnega programa bližnje bodočnosti.

So pa še nekatera vprašanja, katerih se nam je dotakniti in ki spadajo v obseg obrtne politike, v obseg dela in nalog, ki jih imajo vršiti osobito organizacije, ki so sklicale današnje zborovanje. Naj mi zato bo dovoljeno, da dodatno k temu, kar so izpregovorili in predlagali tovariši predgovorniki, podam v kratkem sledeče poročilo.

Predvsem se mi zdi jako važno vprašanje, glede katerega moramo tudi zavzeti danes svoje stališče, vprašanje davčne obremenitve našega obrtnika. Predno o tem spregovorimo nadalje, moram konstatirati, da je obrtnik vedno stal na stališču, da je pripravljen dati Bogu kar je božjega in kralju kar je kraljevega. Mi obrtniki se dobro zavedamo, da država, kateri pripadamo, pri kateri iščemo zaščite in katere tvorimo, kot eden najvažnejših delov naroda, mora dobiti za svoje potrebe sredstva. Radi prispevamo svoje kakor drugi stanovi. Hočemo in želimo pa le eno: **»Porazdelitev bremen na naše rame naj bo pravična in naj bo tudi v skladu s tem, kar obrtnik pri svojem težkem gospodarskem položaju zmore.«**

Predvsem smatram za eno najvažnejših (sredstev) zahtev, da se obrtniku zagotovi dolžan eksistenčni minimum, do katerega mora biti absolutno prost vsake obdavčbe. **Davkoplačevalci, katerih dohodki za odmero pridobnine niso ocenjeni preko 20.000 Din, naj se oprostijo dopolnilnega davka.**

Nadalje nikakor ni v skladu z gospodarsko kapaciteto in plačilno sposobnostjo obrtnika sedanja uvrstitev pridobninske stopnje. Posrečilo se nam je v zvezi z našo Zbornico za TOI izposlovati važno olajšavo, da so se nekatere stroke, ki so bile uvrščene v najvišjo kategorijo n. pr. peki, mesarji, da se se jih je iz najvišje kategorije kamor spadajo trgovci in industrijci, uvrstilo v nižjo, tako da plačujejo mesto 10 odnosno 8% samo 6%. To znese sedaj le še polovica tega, kar se jim je prvotno namenilo. Prav tako smo se zavzeli tudi za ostale obrtniške stroke, pri čemer smo imeli osobito pred očmi malega podeželskega obrtnika, **da se obrtništvo, ki živi od dela svojih rok in male pomoči pomožnega osobja, uvrsti v najnižjo stopnjo, to je, da se mu zniža plačilni odstotek od 6% na 4% brez dopolnilnega davka.** Tako bi se znižala obremenitev ogromnega števila obrtništva **za eno tretjino.** Kdor pozna razmere in naravnost obupen položaj našega obrtnika, mora priznati, pa naj bo še tak fiskalist, da bi bilo tako znižanje obremenitve edino res v skladu s plačilno zmožnostjo obrtnika.

Tovariš Lenarčič je že omenjal občutnost in nepravičenost **zgradarine,** ki jo morajo plačevati naši podeželski obrtniki od svojih domov, četudi ti domovi niso nič drugačni kakor so domovi sosedov kmetovalcev in četudi prav tako obdeluje zemljo kakor njegov sosed kmet, ki tega davka ne plača. Naša zahteva je, **da se v interesu razbremenitve podeželskega obrtništva ta neenakost odpravi in da podeželski obrtnik, ki se bavi tudi z obdelavanjem zemlje, oprosti zgradarine tako kakor poljedelec.** Vsi dobro vemo in je to javna tajnost, da se v mnogih pokrajinah naše države vse drugače vpoštevajo plačilna zmožnost in težke gospodarske prilike, v katerih živi davkoplačevalec, kakor pa pri nas. Osobito se to kaže pri predpisu pridobnine. Odveč bi bilo ponavljati, kar se je govorilo in ugotovilo, kako težke pogreške so se godile nad našim obrtnikom, ki je bil ocenjen in se mu je predpisala pridobnina, ki ni bila v nikakem razmerju z onim, kar se je predpisalo njegovim tovarišem z manjšim ali še večjim obsegom obratovanja. Ponavljam le zahtevo, **da se pri predpisovanju pridobnine obrtnikom v izdatnejši meri vpoštevajo sedanje težke prilike, v katerih živi obrtništvo in da se predpis pridobnine prilagodi zmanjšani plačilni zmožnosti davkoplačelcev.**

Končno mi je še omeniti prisilno izterjevanje davčnih zaostankov. To je pri nas jako rigorozno. V zakonu predvideni odlok plačila v upravičenih primerih se praktično ne dovoljuje več, dasi bi ravno v sedanjih kritičnih časih bilo umestno individualno obravnavanje prošenj, ki jih obrtniki vlagajo. Posebno **pa zahtevamo, da se v bodoče opusti rubež orodja in obrtniškega inventarja, ki je neobhodno potreben obrtniku, da more redno obratovati.** Tozadevni predpisi itak obstojajo in naša želja je le, **da se izpopolnijo, sedanji pa razlagajo in izvajajo čim liberalneje.**

Napenjanje davčnega vijaka bi pomenilo, kar moram poudariti še posebej, **pomnoženje šušmarstva in poslabšanje naših ekonomskih interesov. Svarimo pred razpustom cenilnih komisij,** ki tvorijo edini predpogoj individualnega in pravičnega plačevanja. Prosimo, da se uvede, kakor v državnem tako v banovinskem in občinskem gospodarstvu skrajna štednja in da se znižajo doklade.

Dodatno k poročilu tovariša g. Lenarčiča si dovoljujem glede izredno važnega **vprašanja zakona o zaščiti kmeta** pripomniti, da ta zakon ni prinesel kmetom onih koristi, ki smo jih pričakovali, pač pa je povzročil ogromno škodo zlasti podeželskemu obrtništvu, ki je odvisno od kmeta in ki obupuje nad svojo eksistenco. Kmet sam uvideva obstoječi položaj. Pomagati mu je treba, toda preradikalna sredstva učinkujejo le nasprotno. Zakon bo treba modificirati, obrestno mero znižati. Obresti in anuitete postopanja odplačevanja dolgov morajo biti plačljive in izterljive, istotako novi krediti, sicer preneha vse denarno gospodarstvo ter zgube naši denarni zavodi pa tudi vsi dobavitelji do kmeta še zadnje zaupanje. Paralelno z razdolžitvijo kmetov naj se pokrene tudi vprašanje razdolžitve, naj se pokrene tudi **vprašanje razdolžitve obrtnikov.** Našim državnim krmilarjem **prihaja** dvanajsta ura, da smotreno, pametno in premišljeno urede tudi to pereče vprašanje.

Važno vprašanje, o katerem se le premalo govori na obrtniških zborovanjih, je vprašanje naše zunanje trgovinske politike. Obrtništvo odločno zastopa stališče, naj se izdelki, katere lahko sami izdelujemo v državi, ne uvažajo. Ako se vlada ne more izogniti, da v trgovinskih pogodbah dopušča uvoz takih izdelkov, potem gre naša zahteva za tem, da je v takem slučaju treba ščititi domači izdelek s tako carino, da bode omogočena uspešna konkurenca domačega blaga z inozemskim. Prav tako naj se v trgovinskih pogodbah dovoli obrtnopravna reprociteta le izjemoma in še to le pod pogojem, da inozemec v pogledu usposobljenosti zadosti najmanj tem predpisom, kakor veljajo za domačina.

Pospeševanje obrta s tehnično izpopolnitvijo samostojnega obrtnika in obrtnega naraščaja je eden glavnih pogojev za uspešen razvoj obrta in uspešno konkurenco obrtniškega izdelka s tovarniškim, odnosno domačega izdelka z inozemskim. Le boljša tehnična usposćobljenost našega obrtnika bode pripomogla, da se bodemo mogli osamosvojiti tudi glede izdelave takih predmetov, ki jih moramo danes še uvažati. Stojimo zato na stališču, **da je s podpiranjem in izpopolnitvijo obrtno nadaljevalnega in višjega strokovnega šolstva ter z obrtnim pospeševanjem dvigniti kvaliteto obrtniškega dela, da na tak način na eni strani odpremo možnosti novih virov zaposlitve in dela našemu obrtniku, na drugi strani pa znižamo našo pasivno trgovinsko bilanco.**

Prehajam na važno vprašanje naše obrtniške organizacije. V mislih imam predvsem organizacije, ki temelje na določilih obrtnega zakona. Nismo povsem zadovoljni s sedanjo ureditvijo naše obrtniške organizacije. Stremeti moramo za tem, da se izvajanje predpisov prilagodi k našim razmeram, da se bo naša obrtniška organizacija čimbolj poživela, da bo delo obrtnih zadrug čim uspešnejše, osobito pa je potreba, da dobimo v naših okrožnih odborih oni forum in glasnika ter bojevnika za dobrobit in interese obrtništva, ki smo ga imeli kakor si ga tako zelo želimo, saj v delni meri v naših prejšnjih zvezah obrtnih zadrug. Okrožni odbori naj bodo ognjišče in zaslomba naših obrtniških organizacij, edinic, obenem pa naj bodo važen posvetovalni organ, tako naši najvišji stanovski korporaciji Zbornici za trgovino obrt in industrijo, kakor tudi oblastvom v stvareh, ki se tičejo obrtništva. Kako naj se izvede reorganizacija zadrug in organizacija okrožnih odborov, osobito v pogledu krajevnega obsega, je treba prepustiti izkušnji in pri **tem upoštevati edinole splošni interes obrtništva, ne pa želje in kakoršnjekoli osebne pretenzije in ambicije samo nekaterih oseb.** Glede zadružne organizacije bi pripomnil samo še to, da je treba bodoče osebno vpoštevati tudi razmere in želje podeželskega obrništva.

Končno mi je treba dotakniti se še naše najvišje stanovske korporacije v Dravski banovini, to je zbornice. Slovensko obrtništvo je vedno stalo na stališču, da zahteva v gospodarski zbornici popolno enakopravnost s trgovino in industrijo, pravico samoodločbe v stvarih, ki se tičejo samo obrtniškega stanu in pravico paritetnega soodločevanja pri stvareh, ki se tičejo splošnega gospodarstva. Na drugi strani pa je zastopalo stališče, da nam je osobito v sedanjih težkih časih, še bolj pa v težkih časih bodočnosti, neobhodna gospodarska solidarnost in skupnost v borbi za važne gospodarske interese z ostalima dvema panogama, to je trgovino in industrijo. Zato je tudi zahtevalo skupno zbornico za trgovino, obrt in industrijo z avtonomnimi odseki. Danes je položaj tak, da je z uredbo o zbornicah določeno, katere zbornice v državi ostanejo skupne in katere bodo ločene. Naša zbornica ostane po tej uredbi skupna za trgovino, obrt in industrijo. Obrtništvo ima in bode imelo v zbornici svoj povsem avtonomen odsek. Ako pogledamo rezultat zborovanja, ki se je v tekočem letu vršilo pri obrtniških organizacijah, kjer se je glasovalo z upoštevanjem razlogov za eno in drugo, povsem po svobodni volji poedinca, stojimo pred dejstvom, **da se je povsem svobodno odločilo 118 zadrug za skupno zbornico za trgovino, obrt in industrijo in samo 12 zadrug za ločene zbornice.** Ogromna večina obrtništva, katerega predstavljajo naše strokovne organizacije se je torej **izrekla za skupne zbornice.** Ko to naš današnji zbor ugotavlja obenem smatra, da je s tem vprašanje zbornic za našo dravsko banovino definitvno rešeno.

Tovariši! Smatram, da smo s tem izčrpali poedine točke dnevnega reda današnjega zborovanja in izčrpali s tem tudi obenem razpravo o najvažnejših vprašanjih, ki se tičejo našega obrtnika. Potrebno je, da prestopimo sedaj k delu in izvršitvi. Prosim Vas, da zaupate organizacijam, ki so Vas danes klicale in zastopajo Vaše interese ter da jim s svojim zaupanjem in pomočjo daste ono moč in oporo, ki jim bo v borbi za Vaše interese neobhodno potrebna, ako naj bo ta borba uspešna. Da moremo pa prestopiti k delu in izvršitvi današnjih sklepov, je potrebno, da strnemo v krasnih in izčrpnih referatih iznešene misli, predloge in zahteve v resolucijo, ki bi jo sklicatelji nato predložili na merodajnih mestih.

Socijalno zavarovanje

(Poročilo predsednika Pripravljalnega okrožnega odbora za Maribor g. Fran Bureša.)

Spoštovani zborovalci in dragi tovariši!

Poleg davčnih bremen tarejo nas obrtnike najbolj občutno socijalne dajatve. Predno pa se spustimo v podrobnosti tega važnega vprašanja, dovolite mi, da poudarim tudi danes to, kar smo potom naših organizacij že ponovno poudarili, da obrtništvo v načelu ni bilo in ni proti delav. zavarovanju, marveč so šle vse naše zahteve vedno le za tem, da se delavsko zavarovanje giba v okviru naše gospodarske zmožnosti in prilagodi stvarnim gospodarskim prilikam in potrebam. To okolnost hočem poudariti tudi na današnjem občnem zboru, da še enkrat zavrnemo demagoške govorice, katere širijo gotovi nasprotniki obrtnikov, češ, da smo mi proti delavskemu zavarovanju. Ne proti zavarovanju, ampak za prilagoditev zavarovanja naši gospodarski zmožnosti, našim prilikam in potrebam, to je naša zahteva, katero smo vedno poudarjali in katero stavimo zlasti danes, ko mora spričo ogromnih deficitov biti tudi samim vodnikom socijalnih institucij jasno, da se mora delavsko zavarovanje v osnovah reorganizirati.

Do skrajnosti izvedena centralizacija v organizaciji delavskega zavarovanja otežuje upravo, ki je vse prekomplicirana, neokorna in nepraktična. Taka centralizacija zahteva velik upravni aparat in je vsled tega tudi predraga. Z decentralizacijo se morajo vsi posli poenostaviti. S tem se bo pa tudi uprava pocenila in ustreženo bo zlasti tudi nam obrtnikom, ker zaradi birokratičnih formalnosti največ trpimo. Prijave in objave, zaračunavanje in vterjeva-

Obrtniki!

Večletno tovarniško jamstvo!

Važno za Vas je, da veste, da so

Obročne ugodnosti! Cene nizke!

DÜRKOPP šivalni stroji

kakor: FLAHŠTEP, CILINDER, LEVOROČNI i. t. d., svetovno priznani najboljši

Zato si pred nakupom oglejte mojo tovarniško zalogo

Ludv. Baraga, Ljubljana, *Šelenburgova ulica 6*

nje, vse to naj se uredi popolnoma enostavno in naj se ne zahteva od obrtnikov nepotrebnih pisarniških manipulacij. Prepričani smo, da se da zavarovanje po vzoru drugih držav upravljati priprosteje in enostavneje, ko pri nas.

Centralizem v upravi zavarovanja ubija tudi vsak interes mase na usodi zavarovanja. Lokalni faktorji so izgubili vsak vpliv in zato tudi zanimanje za zavarovanje. Bitni interesi socijalnega zavarovanja samega zahtevajo, da se da lokalnim faktorjem primeren vpliv na administracijo zavarovanja in da se pritegne k sodelovanju najširše kroge zainteresiranih. Ako moramo za zavarovanje plačevati, naj se nam dovoli tudi primerno sodelovanje v upravi. Delodajalci nosimo velik del socijalnih dajatev, pa smemo za to po vsej pravici tudi zahtevati, da se bo naše mnenje upoštevalo. Na usodi socijalnega zavarovanja smo in moramo biti zainteresirani tudi delodajalci. vsaj gre tu za velike vsote našega denarja in nam ne more biti vseeno, kako se s tem denarjev upravlja. Tudi nam ne more biti vseeno, če se zavarovalni prispevki stalno zvišujejo, ker je to odlične važnosti za konkurenčno zmožnost naših izdelkov, ki bijejo že itak obupen konkurenčni boj in ki ne morejo prevzeti nikakih novih bremen.

Ogromni deficiti, kateri so se pokazali v zadnjih bilancah socijalno zavarovalnih zavodov in ki nevarno ogrožajo zavarovanje samo, naj služijo v najresnejše opozorilo, da je treba socijalno zavarovanje temeljito reformirati. S samimi izpremembami statutov se mnogo ne da napraviti, zato je nujno potrebna revizija zakona, ki naj se izvede čimpreje. **Z novim zakonom naj se organizacija zavarovanja decentralizira. Okrožni uradi naj postanejo popolnoma samostojni nosilci vseh panog zavarovanjav banovini. Središnji urad v Zagrebu pa se naj po žalostnih praktičnih izkušnjah ukine. Banovine nudijo zadostno podlago za uspešno delovanje popolnoma samostojnih zavarovalnih institucij. Vsi administrativni posli so morajo poenostaviti in s tem tudi poceniti. Zavarovanje, ki zahteva prevelike upravne stroške, ni niti gospodarsko, niti socijalno.**

Spoštovani zborovalci! Ako mi dovolite, da preidem sedaj k zavarovanju **samostojnih mojstrov**, mislim, da mi ni treba se preveč spuščati v utemeljenosti zahteve, da se obvezno zavarovanje, ki je predvideno v novem obrtnem zakonu, čimpreje izvede. Nujnost take zahteve leži na dlani in jo živo čutimo vsi. Življenjski pogoji vsake obrtniške družine so domala taki, da jih more nevarno ogrožati vsaka bolezen družinskega očeta, da ne govorimo o katastrofalnih posledicah, katere ima za vsako obrtniško družino nezgoda, invalidnost ali celo smrt očeta-mojstra. Izkušnje v življenju nam kažejo, da je danes usoda mojstra, ki ga zadene bolezen ali nesreča, v mnogih primerih žalostnejša in težja, ko usoda njegovega zavarovanega pomočnika. Zato smemo upravičeno zahtevati, da se obvezno zavarovanje samostojnih mojstrov čimpreje izvede.

Po žalostnih izkušnjah centralizma v upravi delavskega zavarovanja zahtevamo že sedaj najodločneje in brezpogojno, da se uredi mojstrsko zavarovanje popolnoma neodvisno od delavskega zavarovanja in ločeno po banovinah. Ustanovijo naj se za mojstrsko zavarovanje popolnoma samostojni zavarovalni zavodi, katere naj opravljajo sami mojstri. Samo v samostojni in neodvisni upravi v rokah mojstrov vidimo garancijo za uspešen razvoj našega zavarovanja.

Dasi je v zakonu predvideno, da se ima uvesti zavarovanje hkratu za bolezen, onemoglost, starost, smrt in proti nezgodam, predlagamo, da se najprej izvede bolniško zavarovanje, in ko bo to popolnoma organizirano, naj se uvedejo postopoma druge panoge. Organizacija zavarovanja naj sloni na organizaciji naših zadrug To bo posle našega zavarovanja znatno poenostavilo in to nam tudi omogoča najcenejšo administracijo vsega zavarovanja. Nosilec zavarovanja pa naj bo samo eden za vso banovino, ki pa naj bo popolnoma samostojen in neodvisen.

Za uvrstitev posameznih mojstrov pri zavarovanju naj se uvedejo trije razredi. Uvrstitev naj bo fakultativna, o njej naj odloča posamezni mojster sam. Zavarovanemu mojstru je tudi dovoliti možnost preuvrstitve iz enega razreda v drugi. V uredbi je tudi točno urediti prehod od delavskega zavarovanja k mojstrskemu in obratno. V zvezi s tem je tudi urediti prenos plačanih prispevkov iz enega zavarovanja v drugo.

V uredbi naj se predvidi tudi primerno finančna pomoč s strani države, da ne bo uvedba zavarovanja vsaj v svojih začetkih zahtevala od obrtništva prevelike denarne dajatve.

Da se bo moglo pri realizaciji mojstrskega zavarovanja upoštevati v čim večji meri naše želje in urediti zavarovanje tako, kakor to najbolj odgovarja obrtniškim željam in zahtevam, predlagamo, da se s strani ministrstva že sedaj uvedejo ankete pri vseh obrtniških organizacijah. Našim organizacijam se mora nuditi prilika, da globlje proučijo in se izjavijo o vsaki podrobnosti izvedbe mojstrskega zavarovanja. Dasi je obvezno mojstrsko zavarovanje naša dolgoletna zahteva in so se naše organizacije že ponovno izjavile o glavnih načelih tega zavarovanja, je nujno potrebno, da se nas vpraša tudi o podrobnostih. Z ozirom na nujnost mojstrskega zavarovanja predlagamo, da se z anketiranjem začne takoj in da se na podlagi rezultatov anket izdela čimprej v zakonu predvidena uredba, na podlagi katere pride tudi samostojen mojster do toliko zaželjenega in potrebnega obveznega zavarovanja.

Spoštovani tovariši! V svojem poročilu sem skušal, v kolikor mi je bilo vsled kratko odmerjenega časa sploh mogoče podariti vsaj v glavnem naše predloge tako glede delavskega, kakor tudi glede mojstrskega zavarovanja. Upam, da se z mojimi izvajanji strinjate, saj sem ponovil le to, kar smo na svojih zborih že neštetokrat povdarjali. **Ako ni ugovorov, predlagamo, da pooblastimo sklicatelje današnjega zbora, da v mojem poročilu stavljene predloge takoj predložijo vsem merodajnim faktorjem.**

Stanovski tisk

(Poročilo podpredsednika Pripravljalnega okrožnega odbora za Ljubljano g. Frana Igliča.)

Potrebno je, da na današnjem zboru izpregovorimo nekaj besed tudi o strokovnem tisku. Gre na eni strani za tisk, ki ima obravnavati splošna obrtnopolitična vprašanja, to je naše stanovsko glasilo, na drugi strani pa imam v mislih tisk, ki priobčuje izključno samo strogo tehnično strokovne stvari.

Dasi je pri nas eden in druge vrste tisk v primeru z onim v drugih pokrajinah, še vedno najmanj na enaki, če ne na višji stopnji, v kolikor gre za obrtno stroko, vendar bi v danih razmerah lahko obrtništvo dravske banovine imelo vse drugačen tisk, kakor ga ima.

Kar se stanovskega glasila tiče, smo si uredili pred 14 leti naš »Obrtni Vestnik«. Ta glasnik se je iz skromnih pričetkov razvil do preteklega leta v lepo stanovsko glasilo, ki je izhajalo tedensko ter je bilo glasilo vsega stanovsko naprednega obrtništva dravske banovine. Usodne borbe in spori v prošlem letu so povzročile, da je ta list v teku nekaj mesecev padel na nivo navadnega hujskaškega glasila gotove struje obrtnikov, ki so se ga momentano polastili. Vsebinsko je propadel, da ne govorim o finančnem stanju in zapustilo ga je veliko število idealnih naših obrtniških stanovskih tovarišev. Šele vsled izpremembe koncem prošlega leta je prišel list zopet v prejšnje roke in kakor je dokazal s svojim dosedanjim pisanjem, se je dvignil po svoji vsebini in osobito v zadnjem času strogo držal načela, da se izogiblje, če je le mogoče, vsake polemike, ki bi razdvajala obrtništvo. Jasno je, da se je zaradi izpadov z gotove strani to napačno tolmačilo kot znamenje slabosti odnosno da se priznava vse, kar trdijo nasprotniki tega glasila. Velika škoda je, ker se je bati, da bo moral list vsled tega izstopiti iz rezerve in edino pravo pot, ki jo je ubral po krivdi drugih, vsaj v nekaterih izjemnih primerih, vsaj nekoliko izpremeniti. Vendar pa je treba, da ostane še nadalje naše načelo, da bodi ta list nepristransko stanovsko glasilo obrtništva vse dravske banovine, osobito pa legalnih v obrtnem zakonu predvidenih obrtniških združenj in pa obrtniških društev. Ta list mora držati dostojni nivo ter mu bodi naloga, boriti se za interese celotnega obrtnega stanu, ne pa za pretenzije in ambicije gotovih oseb.

Namenoma pri tej priliki nočem govoriti o še nekem drugem stanovskem glasilu, da bi ne bil prisiljen do trpkih ugotovitev in pa do obžalovanja, da se more v obrtniškem listu pisati na tak način. Vam naj velja, dragi tovariši, le poziv, okleniti se zopet svojega stanovskega glasila, ki se bode izogibalo vsakih neplodnih in nelepih polemik, ki bi obrtništvu škodovale, ki se bode ogibal tudi vsakih vtikavanj v politične spore in *ki bo držal edinole visoko zastavo v borbi za dobrobit slovanskega obrtništva.* Popravimo škodo, ki so jo povzročili kratkovidni in brezobzirni ljudje in neplodni spori. Če bodemo imeli dobro glasilo, okoli katerega se bode zbirala masa našega obrtništva, potem smo lahko uverjeni, da se bo tudi bolj upošteval in slišal glas in zahteve obrtniškega stanu.

Podpora pa mu ne bo samo s tem, da naj vsak zaveden obrtnik naroči to stanovsko glasilo, temveč tudi v tem, da ima v njem vsakdo dobro misel ali umesten predlog ali opozoritev, to tudi objavi in sodeluje kot aktiven sodelavec in dopisnik.

Glede druge vrste obrtniškega tiska, to je tehničnega značaja bi omenjel le to, da se hvalevredno razvijajo nekatera taka glasila kakor je »Obrtniški glasnik« kot izvestje Urada za pospeševanje obrti zbornice za TOI in pa kar moram še s posebno pohvalo in priznanjem omeniti glasilo — elektrotehnikov, ki ga izdajajo vrli naši elektrotehniški obrtniki, združeni v strokovni zadrugi koncesijoniranih elektrotehnikov za dravsko banovino v Ljubljani.

Prosim, da zbor vzame moje poročilo in predloge na znanje, Vam dragi tovariši pa kličem: »Živelo naše stanovsko glasilo, živel naš »Obrtni Vestnik«!

Zahteve naših obrtnikov

Na velikem obrtniškem zboru v dvorani OUZD v Ljubljani dne 4. t. m., ki so ga sklicale: Zveza obrtnih društev za dravsko banovino v Celju, pripravljalni okrožni odbori v Ljubljani, Mariboru, Celju in Novem mestu ter obrtniško društvo v Ljubljani in na katerem je bilo zastopanih po svojih odposlancih 137 zadrug in 8 obrtniških društev iz vse dravske banovine, je bila sprejeta naslednja resolucija:

1. Neopravičeno izvrševanje obrti se z dosedanjimi ukrepi oblastev ni dalo omejiti in je potrebno, da se v zakonu določi zaplemba orodja, da se kazni poostrijo in da se uvede kaznovanje tudi onih, ki dajejo delo neopravičenemu obrtniku. Kaznilniško delo naj ne bo za javnost in vzgoja obrtniškega naraščaja v kaznilnicah naj se ukine.

2. Velika važnost podeželskega obrtnika v našem gospodarstvu, osobito v zvezi z ureditvijo vprašanja kmečkega stanu in preskrbe kmečkega naraščaja ki ne dobiva kruha na domači zemlji, nujno zahteva, da se temu obrtniku posveča posebna pažnja in nudi pomoč. Predvsem je potrebna olajšava davčnih bremen in socialnih dajatev, v zakonodaji o pospeševanju kmetijstva in razdolžitvi kmeta pa je treba moratorij popolnoma ukiniti. Pospeševati je tehnično izpopolnitev podeželskega obrtnika ter organizacijo njegove produkcije, blagovne nabave in prodaje, osobito v zvezi s preskrbo cenenega kredita.

3. Obrtna zakonodaja naj se izpopolni v smislu predlogov, ki so vsebovani v referatih, osobito pa v smislu predlogov, ki so jih stavile obrtniške organizacije na raznih zborih.

4. Zaščita domače obrti v duhu obrtnega zakona se naj tudi v praksi tako izvede, da bo obrtništvu in zlasti malemu obrtništvu omogočeno dobivati dela za državo in samoupravne kakor tudi za vse javne ustanove. V ta namen se naj novelira zakon o državnem računovodstvu ter določi specijelno za malega obrtnika nižja kavcija, katere vračanje naj se uredi tako, da se bo mogoče malemu obrtniku udeleževati tudi onih licitacij, ki se vrše v krajših časovnih razdobjih druga za drugo.

5. Vsa dela državnih in javnih ali samoupravnih ustanov naj bi se oddajala le v izvršitev obrtništvu na ozemlju dotične banske uprave.

6. Na zboru zastopane organizacije naj delujejo na to da se čimbolj poživi zanimanje za kreditno in gospodarsko zadružništvo.

7. Stanovskemu tisku je treba posvečati večjo pažnjo Skrbeti je, da se »Obrtni vestnik«, glasilo legalnih obrtniških organizacij dravske banovine, čim bolj razširi in deluje za pravice obrtniškega stanu.

8. Obrtništvo je z dajatvami za delavsko zavarovanje preobčutno obremenjeno. Zahtevamo, da se preosnuje socialna zakonodaja. **Z novim zakonom naj se organizacija zavarovanja decentralizira.** Okrožni uradi naj postanejo samostojni nosilci vseh panog delavskega zavarovanja, osrednji urad v Zagrebu pa naj se ukine. Vsi administrativni posli se morajo poenostaviti in s tem poceniti.

9. Obvezno zavarovanje obrtnikov za vse primere se mora čim prej izvesti. Zavarovanje naj obsega področje ene banovine in naj bo naslonjeno na legalne obrtniške organizacije. Samo v samostojni in neodvisni upravi v rokah obrtnikov vidimo jamstvo za uspešen razvoj našega zavarovanja.

10. V davčnem pogledu so zahteve zborovalcev nastopne:

a) davkoplačevalci, katerih dohodki za odmero pridobnine niso ocenjeni preko 20 tisoč dinarjev, naj se oprostijo dopolnilnega davka.

b) Uvrstitev malih obratov, ki plačujejo 6-odstotno pridobnino, v III. kategorijo, v kateri znaša davek 4 odstotke.

c) Hiše obrtnikov na deželi, ki naj bi bili oproščeni dopolnilnega davka, naj se oprostijo tudi zgradarine.

d) Pri predpisovanju pridobnine obrtnikom naj se v izdatnejši meri upoštevajo sedanje hude prilike za obrtništvo in predpis naj se prilagodi zmanjšani plačilni zmožnosti davkoplačevalca.

e) Prisilno izterjevanje davčnih zaostankov je rigorozno. V zakonu določeni odlog plačila v upravičenih primerih se praktično ne dovoljuje več, dasi bi prav v sedanjih kritičnih časih bilo umestno individualno obravnavanje prošenj ki se vlagajo. Posebno zahtevamo, da se v bodoče opustijo rubeži orodja in obrtniškega inventarja, ker je proti predpisom.

f) Izkuša naj se čim prej uvesti v zakonu predvideno pavšaliranje pridobninskega davka.

11. Obrtnemu naraščaju in njegovi vzgoji in pa tudi strokovni izpopolnitvi samostojnega obrtništva je posvetiti posebno pažnjo.

12. Vprašanju reorganizacije obrtniških udruženj je posvečati posebno pažnjo ter pri njega rešitvi upoštevati potrebe obrtništva kot celote.

13. Odobrava se stremljenje Zbornice za TOI v Ljubljani, da se čim prej pripomore do ustanovitve rednih okrožnih odborov s tem, da so se ustanovili pripravljalni okrožni odboori, ki so danes edina legalna vez med obrtniškimi organizacijami edinicami ter zbornico in oblastvi.

14. Zbor zavzema stališče, da je vprašanje zbornic rešeno v smislu sklepov obrtniških zadrug, od katerih se je svobodno izjavilo 118 za skupno in le 12 za ločene zbornice.

15. Sklicateljem tega zborovanja in delavcem v teh organizacijah izreka zbor polno zaupanje za njihovo dosedanje delo ter jih pooblašča, da izvrše sklepe današnjega zbora.

KREDITNO DRUŠTVO
MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE
dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem
računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Obrtniško gospodarsko zadružništvo

(Poročilo g. Ivana Rebeka, ključavničarskega mojstra v Celju.)

V težki konkurenčni borbi, ki jo mora prestati obrtništvo, se je pokazalo, da ne zadostujejo samo pritožbe, da ni dovolj samo zakonita zaščita, ako hoče obrtnik, da bo v tej konkurenčni borbi vzdržal. Pokazalo pa se je nasprotno, da je potrebno iskati obrtniku sredstva, ki jih je prinesel napredek časa, da more vzdržati konkurenčno borbo z močnimi velepodjetji.

Ako se vprašamo, v čem je prednost velikih podjetij pred obrtniškimi, rokodelskimi podjetji, je odgovor jako lahek. Velika podjetja razpolagajo z močnim kapitalom, ona razpolagajo z modernimi tehničnimi napravami in stroji in ona imajo tudi organizacijo dela urejeno tako, da se izdeluje čim ekonomičneje in čim ceneje. Važno pri velikih podjetjih je tudi to, da surovine izdelujejo često same, ali pa si jih nakupujejo po mnogo nižjih cenah, kakor so dosegljive obrtnikom.

Kakor moremo na eni strani smelo trditi, da je obrtniški izdelek po kvaliteti in navadno tudi po obliki mnogo boljši, kakor šablonski tovarniški izdelek, tako moremo na drugi strani priznati, da prednosti, ki smo jih prej našteli in ki jih imajo veleobrati, obrtniku onemogočajo, da bi kljub boljši kvaliteti svojega dela vzdržal, ker ne zmore često radi višjih kupčijskih stroškov konkurenčne prodajne cene.

Nadalje moramo tudi upoštevati še eno dejstvo: Velika podjetja imajo organizacijo prodaje urejeno vse drugače kakod mali obrtnik. Ona si preskrbijo najodličnejša tržišča za svoje izdelke in mečejo blago tja, kjer je konjunktura najugodnejša.

Kaj se učimo iz tega?

Ako hočemo našemu obrtniku pomagati iz stagnacije in brezposelnosti, ako mu hočemo pomagati, da bo zmogel potrebne kapitale za večjo podukcijo, ako mu hočemo pomagati, da bo izdelovalna cenejši način, z modernejšo opremo, da si bo ceneje nabavljal potrebno blago in sirovine ter delovne pripomočke in da bo mogel organizirati prodajo svojega izdelka za rentabilnejše cene, potem moramo poseči k edinemu sredstvu ki pomaga, to je **gospodarsko zadružništvo.** Svoje sile moramo združiti. Kar ne premore eden, to naj premore več z združenimi močmi. Mi vidimo krasne zglede iz zadružnega delovanja pri mnogih zadrugah, ki so jih ustanovili obrtniki. To velja na primer za nakupovalne zadruge za nabavo sirovin. Te zadruge omogočajo, da si nabavi obrtništvo v večjih količinah po ugodnejših cenah potrebno blago in ga po teh cenah razdeli zadruga poedinim članom. Mi vidimo, da je rodila lepe uspehe združitev obrtnikov gotovega okoliša in stroke, da si nabavijo potrebno moderno strojno opremo za obdelavo svojih izdelkov v produktivni zadrugi. Lepe zglede uspešnega produktivnega zadružništva opažamo pri mizarjih, pri čevljarjih, krojačih, pa tudi pri nekaterih kovinskih strokah. Združene delavnice so si opremili z modernimi stroji n. pr. mizarji v Št. Vidu, lepe delavnice imajo čevljarji v Žireh. Tudi druge stroke in v drugih krajih jih lahko naštejem. Ako danes vsled vsesplošne gospodarske krize gospodarsko zadružništvo, osobito produktivno mnogo kje ne uspeva, se temu ni čuditi, saj vidimo, da tudi zdrava in krepka podjetja poedincev danes propadajo.

Poudarjal sem potrebo organizacije razpečavanja obrtniških izdelkov. Mi vidimo, da obrtnik svojega izdelka v svojem ožjem okolišu često ne more spraviti v denar. Tu ne gre, da bi držal križem roke. Seveda posameznik si ne more dosti pomagati. Treba je, da se jih združi več. Potem je izdelava lažja in tudi riziko se porazdeli, obenem pa se zmanjšajo prodajni režijski stroški. Združitev obrtništva v prodajne ali razpečevalne zadruge omogoča, da obrtniki prodajo svoje izdelke v oddaljenejše kraje in tako pridejo do zaslužka, ki bi ga sicer ne imeli.

Pri vseh teh in podobnih načinih zadružništva pa ima seveda veliko važnost vprašanje potrebnega kapitala. Poedinec si za svojo proizvodnjo, osobito če gre za večje dobave, pogosto ne more pomagati, ker nima zadostnih sredstev za nabavo sirovin. Tako smo videli, da so največje težkoče pri licitacijah za državne dobave za obrtnike prav v tem, da nima potrebnega kapitala za nabavo sirovin. To pa, česar posameznik ne zmore, zmore skupnost večjega števila obrtnikov. S prispevkom malih deležev si obrtniki zberejo potreben kapital in delo se more vršiti tako, kakor ga vrše kapitalno močna podjetja poedincev - veleproducentov. Tu igrajo vlogo obrtniški krediti, o katerih je bil govor že v drugem poročilu.

Omenil sem samo nekatere važne misli in smernice, kako priti do tega, da bo mogel obrtnik stopiti v konkurenčno borbo z velikimi podjetji z enakimi bojnimi sredstvi, to je kapitalom, cenejšo nabavo, manjšo režijo, moderno tehnično opremo delavnice in z organizirano prodajo na veliko in v oddaljenejše kraje.

Seveda je treba pri vsem tem paziti na to in imeti v vidu, da ima gospodarsko zadružništvo tudi slabe strani. Ako niso pri zadružništvu in njegovi organizaciji sposobni, pošteni in vestni ljudje, ako ni pri tem samozatajevanja, solidarnosti in požrtvovalnosti, potem seveda ni upati na uspeh. Ti pogoji morajo biti gotovo izpolnjeni, če ne, ne pomaga niti kapital, niti moderna oprema delavnice, niti velika zaloga in poceni blago. Potem je kmalu krah. Vedno se moramo zavedati, da morajo tudi zadruge delati tako vestno in točno ter strokovnjaško, kakor posamezna velika podjetja. Velika tovarna je isto, kakor veliko število združenih obrtniških delavnic, kar velja za veliko tovarno, to velja tudi za organizirano zadružno produktivno delo obrtnika.

Smatram, da je pravilno, ako današnji zbor tudi glede gospodarskega zadružništva zavzame načelno stališče in da odobri misli in predloge, ki sem jih iznesel v svojem referatu.

Iv. BRUNČIČ

stavbni in pohištveni pleskar in ličar. — Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom

LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 23.

Cene zmerne, delo solidno, postrežba točna. — Telef. 34—76.

Ustanovitev ekspoziture v Velikem Bečkereku

Namesto ločene obrtne zbornice v Velikem Bečkereku je ustanovila beograjsko ločena obrtna zbornica v Velikem Bečkereku ekspozituro z enim uradnikom in eno uradnico za ves Banat.

Beograjski ločeni obrtni zbornici brez dvoma apetit zelo raste. V Velikem Bečkereku je obstojala do sedaj skupna zbornica s tremi odseki za trgovino, obrt in industrijo. Vsakdo je bil upravičeno mišljenja, da, če se že obrtniška ločena zbornica v Beogradu res idealno bori za obrtnike drugod, da jim bo pomagala do tega, da dobe svojo ločeno obrtno zbornico v Velikem Bečkereku, kjer so obrtniki že do sedaj imeli svoj celoten avtonomen odsek. Toda to se ni zgodilo, ampak čudo! beograjska ločena obrtna zbornica, ki ima že itak dovolj veliko področje, je posegla kar v Veliki Bečkerek, kjer je napravila svojo lastno ekspozituro. To se pravi, obrtniki v Velikem Bečkereku in Banatu, bodo sedaj pod komando ločene obrtne zbornice beograjske, ki ima svojo ekspozituro v Velikem Bečkereku, v kateri sedi en cel uradnik in ena uradnica. Obrtnik iz Velikega Bečkereka in Banata bo celo večnost moral potovati v Beograd za vse, kar bo malo bolj važno. Za vsakega, ki zna nekoliko objektivno in trezno misliti, je ta primer pač dovolj značilen in ni treba še izgubljati besed!

Kaj je pametno? – V težkih časih je treba dela in sloge in ne brezplodnih borb

V »Obrtnem Vestniku« smo objavili uredbo, po kateri se je odločilo, da ostane v Ljubljani skupna zbornica, v kateri pa imajo obrtniki popolno neodvisnost in so ravnopravni vsakemu drugemu stanu. To je bil rezultat zadnjega glasovanja, pri katerem se je 118 zadrug izreklo za skupne zbornice in le 13 za ločene zbornice. Človek bi pričakoval, da se bosta po tej odločitvi oba tabora pomirila in da bodo začeli složno delati v prospeh obrtniškega stanu. Bolj kot kdaj bi bila slovenskemu obrtništvu potrebna taka sloga, kajti v preresnih časih živimo, da bi zgubljali svoje moči v brezplodni borbi. V našem časopisju smo pozvali pristaše ločenih zbornic na skupno delo. Njihov odgovor pa je bil, da se brezplodna borba, ki je dovolj hudega in škode napravila našemu obrtništvu, nadaljuje. Pristaši skupnih zbornic sprejemajo neradi ta boj, ampak ker jim je vsiljen, ga sprejemajo brez bojazni in ga bodo tudi vitežko dobojevali, kakor so ga doslej.

Pristaši ločenih zbornic so se ukanili

Še nekaj! Med tem ko so pristaši skupnih zbornic mirno in stvarno zborovali ter pustili popolnoma pri miru nasprotnike, so pristaši ločenih zbornic z vsemi sredstvi in motivi hoteli poslabšati vtis stvarnega zborovanja v Okrožnem uradu. Na postajo so poslali svoje agente, da vpijejo, naj pridejo obrtniki k njim, celo pred Okrožni urad so postavili svoje agente z lepaki ter odganjali obrtnike, da naj ne gredo na zborovanje, da ne bi slišali stvarnih govorov in razprav, ampak so jih silili, da gredo v Union. Pri tem so upotrebljevali brezvestni agitatorji laž in klevetali pristaše skupnih zbornic v Okrožnem uradu na način, ki je vsake obsodbe vreden! Vendar se hudobna nakana pristašev ločenih zbornic ni posrečila, razbila se je na uvidevnosti in razsodnosti podeželskega obrtništva, ki je manifestiralo na veličasten način za stvarno delo v skupnih zbornicah. Pristašem ločenih zbornic kličemo: Ne boste s takemi sredstvi zmagali. Zmagala je in bo le poštenost.

Zborovanje v Unionu – ali metode pristašev ločenih zbornic

Pristaši ločenih zbornic se ustajo na vse mogoče načine o načinu uspeha svojega zborovanja v Unionu. Toda tudi velika večina onih, ki so prisostvovali temu zborovanju in ki so si obetali, da bodo slišali kaj stvarnega, so bili globoko razočarani. Na zborovanju v Unionu pristaši ločenih zbornic niso razpravljali o tem, da je treba danes zlasti našemu podeželskemu obrtniku zasigurati njegov kruh, niso govorili niti o zaščiti obrtništva in zatiranju šušmarstva, niti o obrtniških kreditih, niti o pomoči, ki jo danes rabi naše obrtništvo bolj kakor prej. To je ostalo samo na papirju, na njihovih letakih. V resnici se pa tekom celega zborovanja ni slišala niti ena pametna besedica. Ampak samo eno »lajno« so gospodje v Unionu gonili, namreč ono o ločenih zbornicah. To jim je bilo pač vse.

Že v 24 urah

kemično snaži, plisira in barva obledele obleke, plašče, klobuke itd. — škrobi in svetlo-lika srajce, ovratnike in zapestnice. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

Vse drugo, kar se obrtnika tako zelo tiče, pa jim je bila deveta briga. Nehote so torej zborovalci dobili utis, da gre baš tukaj za mesta in za korita onim, ki sami večkrat očitajo korito drugim. Brezdvoma se zdaj vidi, da je korito baš glavno onim, ki so to najprej očitali drugim. Cela slovenska javnost, od najpreprostejšega pa do najizobraženejšega je ugotovila, da se je po celem poteku razprav in govorov v Unionu in Okrožnem uradu videlo, da je pristašem skupnih zbornic, ki so zborovali v Okrožnem uradu, res za stvarno delo, dočim je pa njihovim nasprotnikom, ki so zborovali v Unionu, glavno samo to, kako se bodo pririnili mestni obrtniki do položajev, ki se jih nadejajo v ločenih zbornicah.

Končno je treba še ugotoviti, da je bilo v ogromni večini na zborovanju v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev zastopano podeželsko obrtništvo po svojih delegatih, načelnikih in podnačelnikih ni le malenkost ljubljanskega obrtništva. Medtem, ko je pa bilo zastopano na zborovanju pristašev ločenih zbornic v Unionu povečini mestno obrtništvo in so bil celo med temi zborovalci tudi taki opazovalci, ki bi se jih ne moglo šteti med zborovalce. Dokaz je, da se je šlo le za število.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4 **PODRUŽNICA: LJUTOMER**

Telefon št. 2508 Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051 Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno više

Glavni in odgovorni urednik Vladimir Pfeifer. — Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. — Tiska Narodna tiskarna. Predstavnik Fr. Jezeršek. Vsi v Ljubljani.